

(Meglehetősen szubjektív) beszámoló az ODR konferenciáról

Tatabánya, 2022. október 17.

VIZVÁRI DÓRA

könyvtárvezető, Országos Egészségtudományi Szakkönyvtár, Budapest

vizvari.dora@okfo.gov.hu

KOVÁCS BEA kolléganőmmel voltunk Tatabányán a szokásos, évenként megrendezésre kerülő ODR konferencián. Ez a 21. volt a sorban. Már nem is tudom, hogy én mióta járok erre a rendezvényre (lehet, hogy már 10. éve?!), de az biztos, hogy 2018-ban már Beával mentünk, akkor még vonattal, és még a régi könyvtárépületben volt a rendezvény. Túl szép idő volt, ezért a délutáni, ODR adminisztrációs beszélgetős program helyett átbuszoztunk Tatára. Azóta ez tradíció lett, az időjárás pedig ezt eddig minden évben megtámogatta.

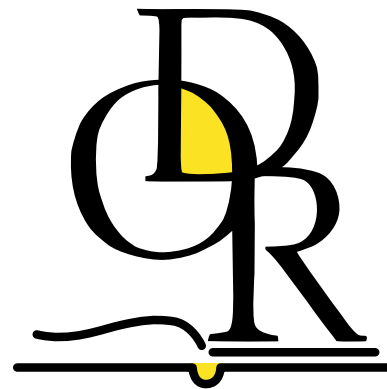
Most duplán volt apropónk: könyvtárközi – tehát nem árt ott lenni, hátha megtudunk valami újdonságot az ODR-ről, a személyes kapcsolatok fenntartása is hasznos, de most azért is mentünk, mert felkértek minket, hogy a szokásos könyvtári bemutatkozások keretében idén mi tartsunk előadást. Bea hősiiesen vállalta, hogy előad, én meg hősiiesen elfogadtam a nevében a felkérést.

Tavaly voltak a „minisztériumból” is, akkor elég kritikus előadást tartottak az ODR támogatások kapcsán. Nehezményezték, hogy nem arra megy a pénz, amire szánják, nem plusz példányokra, hogy lehessen mit kölcsönadni, hanem többnyire állománybővítésre fordítják azt a könyvtárak. Emellett nincs koncepció, a könyvtárak nem koordinálják egymás között az egyes beszerzéseiket. A teljes könyvtártámogatási rendszerre alaposan ráférne az átalakítás – akkor talán ez is megoldódhatna.

Idén a digitalizáció volt a téma, így többnyire erről beszélt minden előadó.

MÉSZÁROS TAMÁS, főosztályvezető: Új digitalizálási gyakorlat az Országos Széchényi Könyvtárban

Ebből az előadásból csupán annyit jegyeztem fel magamnak, hogy évente 1–1,5 millió oldalnyi anyagot tudnának bér-szkennelni a saját állomány digitalizálása mellett.

DR. URAI-TÓTH ÉVA, osztályvezető: Az Országgyűlési Könyvtár digitalizált gyűjteményei és szolgáltatásuk

Az OGYK osztályvezetője saját digitalizációs projekteiről mesélt, aminek sok eredménye elérhető a Hungaricana adatbázisban. Nagyon jó kis előadás volt (a dizájn egy kicsit fapados), követhető, átlátható, személyes és tanulságos: legyen egy terved, mert azt át tudod alakítani, ha menet közben kiderül, hogy hibás, vagy hiányos, nem kellően részletes volt az alapkonceptió.

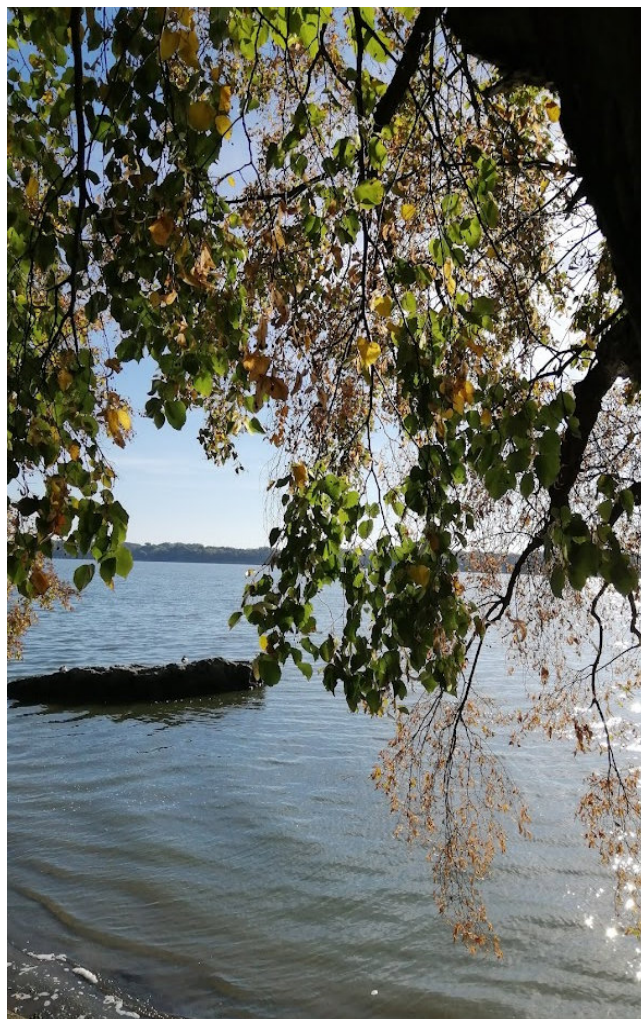
435 ezer oldalnyi ágazati közlőnyt digitalizáltak, ez elérhető a Digitalizált Törvényhozási Tudástárunkban. Természetesen az Egészségügyi Közlöny nincs ezek között, semmilyen névváltozatában.

Magukat is megmosolyogva elmesélte, hogy azért digitalizálnak, hogy a savas, rossz minőségű papírra nyomtatott kiadványok kereshetők, és emellett tartalmuk megőrizhető legyen. Bedigitalizálták, meta-adattolták, közzétették a digitális másolatokat, majd mégsem merték kidobni azokat a rossz minőségük miatt többé kézbe nem vehető példányokat, amelyekről a digitalizálás történt. Hiába, aki könyvtáros, az örökké az is marad: képtelen bármit is kidobni. Náluk 2,5 munkakör jut a digitalizálásra. Ezt kevésnek érzi. De még kevesebb a digitalizálás folyamatából konkrétan a szkennelésre fordított idő: csupán a teljes folyamat 15%-a. Ez meglepett. Így néz ki a folyamat a diakép szerint:

- 10 % előkészítés,
- 15 % szkennelés,
- 25 % vágás,
- 5 % OCR (szövegfelismerés),
- 25 % utómunka,
- 10 % publikálás (elérhetővé tétel),
- 10 % adminisztráció és fájlkezelés.

Ez nekem nagyon tanulságos volt. Ráadásul ők csak a terjesztési másolatok létrehozásával foglalkoznak, azaz nem az a szempontjuk, hogy ebből akár újra ki lehessen nyomtatni egy könyvet/közlönyszámot, hanem hogy kereshető és internetes felületen elolvasható legyen a digitális másolat.

Egyébként az összes digitalizált tartalmuk kereshető a katalógusukban, ami kiegészül egy discovery felülettel.

TÖRÖK CSABA, rendszergazda – MÁRKU MÓNICA, igazgatóhelyettes: Digitalizálási stratégia és gyűjtemények a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban

Előbb a rendszergazda beszélt. Nagy termetű, felemás-zoknijú, hosszú copfba fogott hajú ember szórazokoztató előadással. Látszott rajta, hogy ért ahhoz, amiről beszél.

Már 2009 óta van digitalizáló csoportjuk, ami 3 fővel működik, kisebb-nagyobb megszakításokkal. Ilyen megszakítás volt pl. az új könyvtár építése alatti költözés, meg jópár újratervezés. Viszont egy Közgyűjteményi Digitalizálási Pályázat során nyert pénzből egész klassz gépeket tudtak beszerezni. Ők is vállalnak bérbeadást, a megye több könyvtára is itt digitalizálta a saját helyismereti lapjait.

Majd jött az igazgatóhelyettes asszony, aki elmondta (vagy inkább olvasta) még egyszer kb. ugyanezt. Csak a tartalomjegyzék 15 diát ígért, mindegyiken hosszú tömött sorokban állt a szöveg...

Bea előadása átcsúszott az ebéd utánra. Aggódtunk, hogy vajon mennyien fognak visszajönni?!

KOVÁCS BEATRIX: Országos Egészségtudományi Szakkönyvtár

Végül egész sokan maradtak, és meghallgatták őt. Szépek voltak a diák, az utolsó két oldalon lévő köszönetek pedig kellemes hanghatásokat és mosolyokat váltottak ki a közönségből. (Az előadás részleteit Bea cikkében lehet elolvasni.)

MIKOLASEK ZSÓFIA, igazgató: Cloud Library a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban

Az utolsó előadás szintén kétszereplős volt. A tatabányai könyvtár igazgatója csak felvezette a témát: csináltak egy felmérést a COVID alatt, hogy mekkora igény lenne e-könyvekre, azok kölcsönzésére. Aztán átadta a szót a CloudLibrary képviselőjének.

Ez igazából egy termékbemutató volt, viszont egy már működő e-könyv kölcsönző alkalmazást láthatunk. Van már benne magyar nyelvű kölcsönözhető könyv is, de ebben azért még gyerekcipőben jár a CloudLibrary. A felület kezeli az olvasók olvasójegyeit, a könyvtár e-beszerzését, és az alkalmazásban való olvasás lehetőségét is. Egy kicsit fel is csillant a szemem: végre egy legális e-könyv kölcsönző! Ráadásul bele lehet pakolni saját digitalizált tartalmakat is, így azok kölcsönzését is megoldja a szoftver. Nem rossz, nem rossz!

fotók: Vizvári Dóra, Kovács Beatrix

A tatabányai új könyvtárat végül megint nem láttuk, de jól esett a maradék finom isler és linzer, melléjük finom szörpöket is kóstolhattunk: könyvtári orgona, könyvtári levendula, könyvtári kóla...

Gyorsan átruccantunk Tatára, sétáltunk egy jó kis szokásosat a napsütésben a tóparton. Még a lábamat is beledugtam a vízbe!